

ที่ ศย ๐๑๖/ว ๙๕๔

สำนักงานศาลยุติธรรม
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
กทม. ๑๐๙๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต

เรียน หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ด้วยสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบกับร่างกฎหมายที่สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้เสนอจำนวน ๒ ฉบับ ดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๗ ก วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๒. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งอยู่ในระหว่างการนำขึ้นทูลเกล้าเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

สำนักงานศาลยุติธรรมขอเรียนว่า กฎหมายทั้งสองฉบับมีประเด็นเกี่ยวกับกรณีที่ข้าราชการตุลาการถูกฟ้องร้องอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีและกรณีการใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต ดังนี้

การทำให้ผู้พิพากษาสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้อย่างราบรื่น ถือเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสำนักงานศาลยุติธรรม อย่างไรก็ตาม หลายปีที่ผ่านมาผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนกลับถูกฟ้องร้องจากคู่ความอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งยังปรากฏกรณีโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต ซึ่งส่งผลกระทบต่อการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน สำนักงานศาลยุติธรรมได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวและได้มีการนำเสนอร่างกฎหมายเพื่อสร้างหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ผู้พิพากษาและกำหนดมาตรการสำหรับกรณีโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบกับร่างกฎหมายที่สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้นำเสนอทั้งสองฉบับ

ในส่วนของกฎหมายทั้งสองฉบับนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการวางรากฐานแนวคิดและสร้างกลไกทางปฏิบัติในเรื่องของความคุ้มครองผู้พิพากษาจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ตนได้กระทำไปโดยสุจริตให้สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้โดยไม่ต้องวิตกกังวลต่อผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการที่ตนได้ปฏิบัติหน้าที่ไปโดยสุจริต และเรื่องของการคุ้มครองผู้ที่ถูกโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต

พระราชบัญญัติ...

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้วางแนวคิดในเรื่องของความคุ้มกันผู้พิพากษาจากการปฏิบัติหน้าที่ (Judicial Immunity) ไว้ในมาตรา ๖/๑ ว่า การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีที่ผู้พิพากษาได้กระทำโดยสุจริตนั้น ย่อมได้รับความคุ้มครอง แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่สืบเนื่องมาจากหลักประกันความเป็นอิสระของข้าราชการตุลาการ (Judicial Independence) เพราะการที่จะให้ผู้พิพากษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้นั้น รัฐต้องให้หลักประกันแก่ผู้พิพากษา ซึ่งถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐว่า เมื่อตนได้ปฏิบัติหน้าที่ไปโดยสุจริตแล้ว ย่อมได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ซึ่งรวมถึงการได้รับความคุ้มครองจากการถูกฟ้องร้องคดีอันเนื่องมาจากการที่ตนได้ปฏิบัติหน้าที่ไปโดยสุจริตด้วย

ส่วนของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในมาตรา ๑๖๑/๑ เป็นการนำแนวคิดในเรื่องการใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยนั้น เป็นการคุ้มครองผู้ที่จะถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ซึ่งครอบคลุมทั้งเอกชนและเจ้าหน้าที่รัฐอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๖๑/๑ ได้สร้างหลักเกณฑ์เพื่อให้ศาลสามารถที่จะกลั่นกรองคดีว่าคดีประเภทใดบ้าง ที่ศาลสามารถยุติคดีได้โดยไม่ต้องนำคดีดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการไต่สวนมูลฟ้อง ส่งผลให้แนวคิดในเรื่องของความคุ้มกันผู้พิพากษาและการคุ้มครองผู้ถูกฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต เกิดผลในทางปฏิบัติขึ้น โดยมีข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

๑. คำฟ้องที่ฟ้องร้องจำเลยอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น ต้องเป็นคำฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๑๕๘ (๕) เสียก่อน เพราะหากเป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมมีกระบวนการให้ศาลมีคำสั่งตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๑ ต่อไป

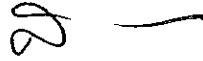
๒. คำฟ้องตามข้อ ๑ นั้นจำกัดเฉพาะคำฟ้องของผู้เสียหายที่เป็นเอกชนเท่านั้น ไม่รวมถึงคำฟ้องของพนักงานอัยการซึ่งถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓. หากปรากฏว่าคำฟ้องผ่านหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ และ ๒ มาแล้ว หากข้อเท็จจริงปรากฏให้เห็นโดยชัดแจ้งจากตัวคำฟ้องเองว่า เป็นการกลั่นแกล้งจำเลยอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่แล้ว กรณีดังกล่าวจึงเป็นการที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ศาลย่อมสามารถมีคำพิพากษายกฟ้องได้โดยไม่ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม หากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวโดยชัดแจ้ง ศาลย่อมมีอำนาจในการที่จะเรียกพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมว่า มีข้อเท็จจริงในลักษณะดังกล่าวหรือไม่ แล้วจึงจะมีคำวินิจฉัยต่อไปตามรูปคดี

๔. การที่ศาลมีคำสั่งยกฟ้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๑/๑ ย่อมเป็นการตัดสิทธิโจทก์ ซึ่งเป็นผู้เสียหายให้ไม่อาจมาฟ้องร้องจำเลยในเรื่องเดียวกันนั้นอีก แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิโจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหายในการที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลดังกล่าวต่อไป และไม่เป็นการตัดสิทธิพนักงานอัยการในการที่จะดำเนินการฟ้องร้องคดีในเรื่องเดียวกันนั้นอีก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ผู้พิพากษาในหน่วยงานทราบในโอกาสแรกด้วย และสามารถตรวจสอบความคืบหน้าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้จากเว็บไซต์สำนักกฎหมายและวิชาการ ศาลยุติธรรม www.jla.coj.go.th

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรายุทธ เบญจกุล)
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

ส่วนพัฒนานกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

โทรสาร ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑